

بررسی علل عدم رشد مطلوب صنعت بیمه در ایران

از: مهندس آناوشاوان آوانسیان

مقدمه

بیمه خواهد شد.

پس از ذکر این مقدمه که برای جلب توجه بیشتر خوانندگان عزیز به موضوع بیمه و در نتیجه به امر رشد و توسعه آن عنوان شد، به موضوع این مقاله می پردازیم:

بررسی در علل عدم رشد و توسعه صنعت بیمه (در حد مطلوب) در ایران

بدواً باید این نکته روشن شود موضوعی که در این مقاله مورد بحث قرار دارد یک واقعیت است یا زائیده خیال و گمان. به نظر نگارنده صرفنظر از نتایج تجزیه و تحلیل آمار و ارقام دوره فعالیت صنعت بیمه کشور بهترین معیار این سنجش می تواند آمار و ارقام مربوط به پوشش بیمه ای در مناطق سانحه دیده کشور باشد و مخصوصاً دو سانحه ای که در گذشته نزدیک شاهد آن بوده ایم:

۱ - زلزله رودبار

۲ - سیل تجریش

الف - زلزله رودبار...

در این منطقه پس از وقوع سانحه زلزله که متأسفانه دامنه تلفات و وسعت خرابیهای آن به حدی رسید که همه توجه جهانیان را به خود معطوف داشت، مشاهده شد منطقه رودبار تقریباً پوشش بیمه ای در مقابل خطر زلزله نداشته است. در صورتی که این منطقه از مناطق زلزله خیز کشور می باشد و مردم این منطقه به خوبی به خطرات زلزله واقفند بنابراین حتی با اندک اطلاع

به سبب توان بالقوه ای که صنعت بیمه در فراهم کردن زمینه مناسب برای سرمایه گذاریهای کلان دارد، اجرای طرحهای عظیم را در بخشهای مختلف اقتصادی اعم از دولتی - تعاونی و یا خدماتی را تسهیل می کند و با بهره گیری از مکانیزم پرتوان این صنعت پویایی توان بقای سرمایه های بکار رفته در بخشهای مختلف را تضمین و موجب ایجاد اطمینان بیشتر در امر سرمایه گذاری گردید و نهایتاً باعث پیشرفت و شکوفائی اقتصاد و رفاه جوامع شد.

به اعتبار چنین نقش سازنده ای است که رشد - توسعه و تعمیم این صنعت در همه کشورهای جهان از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

در کشور ما نیز در گذشته از اهمیت بیمه سخن بسیار رفته و همواره در بحثها و گفتگوها موضوع رشد و توسعه و تعمیم آن مورد توجه کامل قرار داشته است ولی عملاً یا آنچه در این راستا انجام شده بسیار ناچیز و اندک بوده و یا متأسفانه اقدامات انجام شده به خوبی انعکاس نیافته است.

در هر حال اینک که کشور با بکارگیری همه توان و امکانات خود کار بازسازی خرابیهای ناشی از جنگ تحمیلی را آغاز کرده است، بجا است که صنعت بیمه کشور نیز فعالیت خود را افزون کند و با فراهم کردن زمینه های لازم که در امکان این صنعت است مشارکت بخش خصوصی را در سازندگی کشور تسهیل و تشویق کند و رسالت خود را به وجه احسن انجام دهد که اینکار خود یقیناً موجب رشد و توسعه و همچنین

مردم منطقه از بیمه و فوائد آن در پوشش این خطر مسلماً بخش مهمی از منطقه را حتماً زیر پوشش بیمه‌ای قرار داد.

ب - سیل تجریش ...

این سانحه دلخراش از بعد بیمه‌ای از ویژگیهای خاصی برخوردار است:

۱ - در منطقه شمال تهران و در کنار مرکز صنعت بیمه کشور قرار دارد.

۲ - ساکنان منطقه اکثراً از قشر مرفه‌اند و امکانات لازم را برای بیمه کردن و بیمه شدن دارا بودند.

۳ - در زیر پوشش امواج تبلیغاتی صنعت بیمه قرار داشته‌اند.

با وجود همه اینها این منطقه نیز تقریباً مثل مناطق دیگر فاقد پوشش بیمه‌ای بود که با توجه به موقعیت جغرافیایی خاص منطقه این واقعیت (خلاء بیمه) چنان آزاردهنده شد که صنعت بیمه برای نشان دادن حضور خود در صحنه، داوطلبانه حاضر شد تا زیانهای وارده به تعداد کمی از وسائل نقلیه موتوری را که بیمه بدنه اتومبیل داشتند علی‌رغم اینکه خطر سیل در تعهد بیمه‌گر نبود جبران کند.

با آنچه عیناً شاهد آن بوده‌ایم عدم رشد و توسعه بیمه را (در حد مطلوب آن) می‌توان یک واقعیت بشمار آورد و بنابراین در این مقاله بررسی از این دیدگاه و با اعتقاد به اینکه موارد زیر از عوامل مؤثر در امر رشد و توسعه بیمه می‌باشند انجام گرفته است:

۱ - آشنائی هر چه بیشتر اقشار مختلف جامعه به بیمه و فوائد آن.

۲ - سلامت بازار بیمه و رعایت اصل حد اعلائی حسن نیت خاصه از طرف مؤسسات بیمه در معاملاتشان.

۳ - نظارت دقیق بر معاملات مؤسسات بیمه مخصوصاً در مورد بند ۲ و همکاری صادقانه بیمه‌گر و بیمه‌گذار.

۴ - ارتقاء سطح کارآئی و تخصص فنی بیمه در کارمندان - نمایندگان و دلالان بیمه.

۵ - شبکه تولید گسترده، آگاه و فعال برای تحقق بند (۲،۱).

۶ - تبلیغات سالم و صادقانه برای تحقق بند (۱) و نیز تشویق مردم به استفاده از مزایای این صنعت.

البته خوانندگان گرامی توجه دارند که سواى بند ۳ یعنی امر نظارت ... سایر بندها نسبت به هم در رابطه علت و معلولی قرار دارند. منتهی از دیدگاهی این علت و آن معلول و از دیدگاه دیگر آن علت و این معلول است در واقع اگر همه این موارد که یاد شد یا موارد دیگری که به سبب کم توجهی از قلم افتاده‌اند تحقق یابند آنگاه شرط اساسی برای رشد و توسعه بیمه فراهم می‌شود که این شرط اصلی و اساسی عبارتست از اعتماد و اطمینان جامعه به صنعت بیمه.

در این مقاله، در پی عواملی هستیم که در مجموع زائل کننده اعتماد جامعه به صنعت بیمه بوده‌است. این عوامل به نظر نویسنده عبارتند از:

- ۱ - نرخ بالای بیمه
 - ۲ - اجباری بودن بیمه کالاهای وارداتی
 - ۳ - انحصار بیمه‌های دولتی (به شرکت سهامی بیمه ایران تا آذر ماه ۱۳۷۰)
 - ۴ - عدم همکاری مؤسسات بیمه با هم
 - ۵ - کارمزد بالای بیمه (۲۲/۵ تا ۳۰ درصد)
 - ۶ - عدم آشنائی مردم با صنعت بیمه
 - ۷ - تفویض امر نظارت بر مؤسسات بیمه به شرکت سهامی بیمه ایران تا تشکیل بیمه مرکزی ایران
- با توجه به اینکه صنعت بیمه در طول مدت فعالیت خود در مقاطع مختلف از زمان در شرایط کاملاً متفاوتی قرار داشته‌است، رسیدگی و بررسی در موضوع مورد بحث نیز در هر یک از این مقاطع مشخص زمانی علیحده انجام می‌گیرد. این مقاطع زمانی عبارتند از:
- ۱ - از ۱۳۱۴، تاریخ تأسیس شرکت سهامی بیمه

نرخهای موقتی مصادف با جنگ جهانی دوم و بعداً نیز مواجه با پی آمدهای ناشی از آن شد که تا اواخر دهه ۱۳۲۰ به درازا کشید و سپس جریانات ملی کردن صنعت نفت و به دنبال آن مسائل مربوط به بیمه نفت و تأسیسات نفتی در این صنعت ملی شده و بسیار موضوعات دیگر در رابطه با این پیش آمد که تجدید نظر در نرخهای بیمه و مسائلی در چنین حد از اهمیت را در کلیه شئون مملکتی عملاً تحت الشعاع قرار داد و وقتی هم که شرایط برای بررسی و تجدید نظر در این نرخهای بیمه در نیمه دوم دهه ۱۳۳۰ مناسب شد دیگر حتی اطلاق کلمه موقت به این نرخها ثقیل شده بود چون به دلیل استمرار در بکارگیری این تعرفه و نرخ به مدت قریب ۲۰ سال در بازار بیمه تشبیت شده بودند، این نرخهای شرکت سهامی بیمه ایران که قانوناً مسئولیت انجام اینکار را به عهده داشت نه علاقه ای به انجام آن داشت و نه انگیزه و حتی با طرح این مسئله نیز مخالف بود که به نظر نگارنده این نوع برخورد شرکت بیمه ایران با این مسئله دو دلیل توجیه کننده داشت:

۱- بازار بیمه با آن خو گرفته بود؛ نمایندگان و دلالان بیمه با این تعرفه و نرخ عادت کرده بودند و کار کردن با آن برایشان بسیار سهل و آسان بود و تغییرات اساسی در این تعرفه و نرخ در کوتاه مدت برای آنها مشکلاتی بوجود می آورد. مضافاً اینکه بیمه گذاران اعتراضی بر گران بودن نرخ بیمه نداشتند.

۲- تعیین و تنظیم تعرفه و نرخ جدید از لحاظ فنی کار بسیار مشکلی بود که لازمه اقدام به چنین کار مشکل و پردردسری نیاز به انگیزه قوی داشت یعنی همان چیزی که عکس آن موجود بود یعنی منفعت حفظ آن، و این سبب اصلی و واقعی بود. چون نتیجه اقدام چنین کاری طبعاً به کاهش شدید نرخها می انجامید و در کوتاه مدت سقوط ناگهانی حق بیمه ها را در پرتفوی بازار سنتی بیمه (بیمه باربری - بیمه آتش سوزی) به دنبال می داشت یعنی امری که ثبات و آرامش بازار

- ایران الی ۱۳۵۰ تاریخ تأسیس بیمه مرکزی ایران
- ۲- از ۱۳۵۰، تاریخ تأسیس بیمه مرکزی ایران الی ۱۳۵۹، تاریخ ملی کردن صنعت بیمه کشور
- ۳- از تاریخ ۱۳۵۹، ملی کردن صنعت بیمه الی ۱۳۶۴، استقرار مدیریت دولتی پس از ملی کردن
- ۴- از تاریخ ۱۳۶۴، تغییر اولین مدیریت الی امروز

الف - از سال ۱۳۱۴، سال تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران تا ۱۳۵۰ تاریخ تأسیس بیمه مرکزی ایران

در سال ۱۳۱۴، یعنی سال تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران فقط عده کمی از مردم کشور از کار بیمه و بیمه گری اطلاع داشتند و آنها نیز افرادی بودند که نزد مؤسسات بیمه خارجی که در ایران فعالیت بیمه ای داشتند مشغول بکار بودند و چون این مؤسسات خارجی طبق سیاست و روش خود به مردم بومی کشور که در آنجا فعالیت داشتند کارهای مهم و کلیدی و یا تخصصی واگذار نمی کردند، طبعاً آگاهی این افراد هم در سطح بسیار پائینی بود و بنابراین تأسیس و سازماندهی یک مؤسسه بیمه ملی تنها با استفاده از نیروی خودی امکان نداشت و الزاماً می بایستی در جهت تحقق چنین کاری از تجربه و تخصص خارجیان استفاده شود. در تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران نیز از شرکت بیمه انگلیسی پولند (که قبلاً این مؤسسه تلاش می کرد که با مشارکت سرمایه گذاران ایرانی و یا دولت یک شرکت بیمه مختلط تشکیل دهد) استفاده شد و به احتمال بسیار قوی باید نرخ و تعرفه بیمه ای که بعداً شرکت سهامی بیمه ایران مبنای کار خود قرار داد توسط همین مؤسسه انگلیسی پولند تنظیم شده باشد.

متأسفانه خاتمه این دوره پنج ساله آزمایش

مورد نظر شرکت سهامی بیمه ایران را به هم می‌زد آسایش را از بین می‌برد و فعالیت بیشتر را برای جبران کاهش در این حق بیمه‌های یاد آورده را طلب می‌کرد که هیچ کدام آنها باب طبع نبودند. به هر حال در اینجا به سه عامل از عواملی که مانع رشد و توسعه صنعت بیمه بودند برخورد داشتیم:

الف - انحصار بیمه‌های دولتی

اگر این بازار انحصاری می‌شکست دولت متوجه می‌شد که برای بیمه کالاهای خود حق بیمه بسیار بالاتر از معمول را می‌پردازد و شرکتهای دیگر بدون این منع قانونی نبود حاضر بودند با حق بیمه‌ای به مراتب کمتر پرتفوی بیمه دولت را بیمه کنند و نهایتاً این موضوع اولاً باعث تنزل فاحش در این نرخها و کاهش قابل توجه‌ای در حجم حق بیمه‌ها می‌شد.

ب - اثرات منفی تفویض اختیارات

شرکت سهامی بیمه ایران که از طرف دولت نظارت بر فعالیت بیمه‌ای را به عهده داشت به دلیل منافع مستقیمی که در بازار بیمه داشت مانع از انعکاس چنین مواردی به دولت می‌شد.

ج - عدم آشنائی مردم با بیمه

مسئلاً سبب همین عدم آشنائی بود که صنعت بیمه توانست سالهای متمادی این نرخهای نامتناسب را در صنعت اعمال کند. چون هیچ فرد مطلعی حاضر نمی‌شد مستمراً به جای کم، زیاد بپردازد.

اینک اثرات منفی نرخ بالای بیمه را در سلامت بازار بیمه و روابط مؤسسات بیمه با هم مورد بررسی قرار می‌دهیم: برای روشن شدن نقش منفی این نرخ بالا در سلامت بازار بیمه و در روابط ناسالم مؤسسات بیمه با یکدیگر ابتدا به تشریح وضع این بازار می‌پردازیم: به طوری که آمار نشان می‌دهد جمع کل حق بیمه باریبری و آتش سوزی در آخر دهه ۱۳۱۰ بالغ بر ۲۱/۲

میلیون ریال بود و حال آنکه جمع کل حق بیمه این دو رشته در پایان دهه ۱۳۲۰ بالغ بر ۵۷۱/۱۰ میلیون ریال شده بود به این ترتیب دیده می‌شود که در ظرف مدت ۲۰ سال حق بیمه این دو رشته ۲۶ برابر افزایش یافته است. که این افزایش قابل توجه صدور تصویب نامه ۱۲/ آذر ماه/ ۱۳۳۱ دولت بود که از طرف دیگر موجب توقف و تعطیل فعالیت مؤسسات بیمه خارجی جز دو مؤسسه یورکشایر و اینگستراخ شد و از طرف دیگر زمینه را برای تأسیس مؤسسات بیمه خصوصی مساعد ساخت و توجه سرمایه داران و همچنین علاقمندان به صنعت بیمه را به خود جلب کرد و در نتیجه در دهه ۱۳۳۰ پنج مؤسسه بیمه خصوصی وارد بازار بیمه شدند و حال آنکه در شانزده سال گذشته (۱۳۱۴ تا ۱۳۳۰) فقط یک شرکت بیمه خصوصی تشکیل شده بود.

ورود چندین شرکت بیمه خصوصی در چنین مدت کوتاه در یک بازار محدود رقابت شدیدی را در پی داشت که امری بود بسیار طبیعی و قابل پیش بینی ولی آنچه باعث شگفتی و حیرت شد ورود شرکت سهامی بیمه ایران در عرصه این رقابتها بود چون شرکت سهامی بیمه ایران به موجب آمار و ارقام موجود تقریباً سه چهارم کل پرتفوی بازار بیمه را در اختیار داشت و برای فعالیت در بازار باقیمانده (یک چهارم بازار موجود) به طور طبیعی مانعی بزرگ برای شرکتهای دیگر بود ولی با ورود به این بازار به صورت یک رقیب برای مؤسسات بیمه نوپا در آمد و این عمل منطقی نبود چرا که این خود شرکت سهامی بیمه ایران بود که جواز تأسیس این شرکتهای را صادر کرده بود و به خوبی می‌دانست که این شرکتهای نوپا در یک بازار سالم به هیچ وجه قادر به رقابت با آن شرکت نبودند که با امکانات وسیع خود مانند غولی در صحنه در مقابل آنها ایستاده بود. مضافاً به اینکه با وظیفه‌ای که در حفظ سلامت بازار بیمه به عهده داشت می‌باید در جهت همکاری و تقویت این

A, B, C صادق باشد

$$(1) A > B + C$$

که این چنین بوده است.

در این صورت بازرگانان که برای ورود کالا از سیستم بانکی کشور به صورت گشایش اعتبار استفاده نمی کردند کالاها را با برات وصولی خریداری و به کشور وارد می کردند در صورت تمایل می توانستند این کالاها را به وسیله فروشنده در مبداء در مقابل شرط $W.A$ بیمه کنند و حق بیمه را به مأخذ نرخ (B) بپردازند ولی چون طبق مقررات برای ترخیص کالا از گمرک می باید بیمه نامه ای که در ایران صادر شده است ارائه دهند، بیمه نامه ای هم در مقابل شرط $F.P.A$ در ایران صادر می کردند و حق بیمه آن را به مأخذ (C) می پرداختند و بدین صورت برای این دو بیمه نامه (یکی در خارج و یکی دیگر در ایران) جمعاً برای هر ریال از کالا حق بیمه ای معادل $(B + C)$ می پرداختند که با توجه به نامعادله (1)

$$A > B + C$$

مجموع این دو حق بیمه کمتر از حق بیمه ای می شد که این کالا در ایران در مقابل شرط $W.A$ بیمه می گردید؛ بنابراین این اولاً این نوع بیمه کردن به نفع بازرگانان بود تا کالاهائی را که به سیستم بانکی وارد کشوری می شد در خارج از کشور در مقابل شرط $W.A$ بیمه کنند و در ثانی در صورتی که به این قبیل کالاها خساراتی وارد می شد که جبران زیان آنها در پوشش ریسک $F.P.A$ بود بیمه گذاران نمی توانستند از هر دو بیمه نامه استفاده کنند البته خریداری دو بیمه نامه که همزمان یک «ریسک» را در پوشش داشته باشند بر خلاف قانون بیمه است مگر آنکه در بیمه نامه های صادره قید شده باشد و به همین جهت اینکارها به طور پنهانی و بیشتر توسط نمایندگان بیمه های خارجی که به این مسائل بیشتر آشنا بودند انجام می گرفت و در نهایت نیز اینان بودند که در صورت بروز خسارت نحوه استفاده از این بیمه نامه را مشخص می ساختند و

شرکتها قدم بردارد تا سلامت بازار بیمه حفظ شود در هر حال این چنین نکرد و شرکت های بیمه خصوصی را در تنگنا قرار داد. این شرکت های خصوصی بیمه که به بازار بیمه های دولتی راه نداشتند و بیمه گذاران بزرگ نیز به دلیل ماهیت دولتی شرکت سهامی بیمه ایران (که تضمین کننده تداوم کارش بود) به آن شرکت توجه داشتند و بعلاوه بقیه بازار نیز با توجه به سابقه طولانی بیمه ایران در شرایط مساوی جذب آن شرکت می شدند، در این عرصه رقابت ناگزیر به توسل به عاملی بودند که این شرایط را به نفع آنها تغییر دهد. این عامل امکاناتی بود که نرخ بالای بیمه فراهم آورده بود: پرداخت های غیر مستقیم در تحت عناوین کارمزد، پاداش، مشارکت در سود، هزینه تبلیغات، هزینه های دفتری و غیره.... به نمایندگان و دلالت بیمه و از کانال آنها به عوامل مؤثر در بازار بیمه. در نتیجه قسمتی از عناصر مؤثر در بازار بیمه به بخش خصوصی جذب شدند و همراه آنها حجم قابل ملاحظه ای از بازار بیمه نیز به آنسوی متمایل گردید. بدیهی است که نگارنده قصد توجیه مسائل را ندارد بلکه صرفاً بیان چیزی است که واقع شده است. سعی بر آن بود که وارد جزئیات نشده و موارد در چهارچوب موضوع مورد بحث بررسی شود ولی همین اشارات مختصر نیز تأثیر نرخ بالا را در ایجاد فساد در بازار بیمه کاملاً نمایان می سازد.

اینک می پردازیم به یکی دیگر از اثرات نامطلوب نرخ بالای بیمه: فرار قسمتی از پرتفوی بیمه باربری به خارج از کشور

جهت روشن شدن این مطلب فرض می کنیم که: ۱- اگر نرخ تمام خطر بیمه باربری $W.A$ (اطلاق تمام خطر به این ریسک یک غلط مصطلح می باشد) را در ایران به حرف (A) و نرخ تمام خطر بیمه $W.A$ در خارج از کشور را به حرف (B) و نرخ بیمه ریسک $F.P.A$ را به حرف (C) نمایش دهیم و اگر این نامعادله بین

به گروه دیگر (II) انتقال یافته و یا آتلیه را ترک کرده است.

۲ - سطح مهارت در گروه (II) افزایش یافته و اگر عکاسی از این گروه مستثنی از این قاعده بوده باشد (کار کردن با فیلم عکاسی بسیار حساس، احتیاج به تخصص بیشتری دارد چون هر گونه خطا در تنظیم دوربین و یا در ظهور فیلم کاملاً در نتیجه منعکس می شود) یا به گروه دیگر منتقل یا آتلیه را ترک کرده است.

این همان چیزی است که دقیقاً برای صنعت بیمه واقع شده است.

(به دلیل سادگی درک موضوع مثال و همچنین برای خارج نشدن از موضوع بحث از ورود به جزئیات خودداری شد) فقط به این نکته اکتفا می کنم که عنصر مشترک در این مثال تعرفه و نرخ بالای بیمه و فیلم عکاسی است.

با بیان این مطلب اکنون به پایان بررسی دوره (۱۳۱۴ الی ۱۳۵۰) رسیدیم و آنچه در این راستا در رابطه با شرکت سهامی بیمه ایران بود بر شمرديم که در اکثر موارد اشاره به کاستیهای آن شرکت داشت ولی برای ادای حق مطلب چنان که گفته اند: «عیب می جمله بگفتی هنرش نیز بگو» لازم است.

از اقدامات و کارهای مثبت و ارزنده این شرکت نیز که در راه رشد و توسعه بیمه منتهی نه در حد مطلوب آن انجام گرفته است نیز ذکر می بینم.

مهمترین کارهای شرکت سهامی بیمه ایران در این مورد عبارتند از:

۱ - تنظیم طرح و اجرای بیمه کارگران که با وسعت یافتن دامنه این کار اجرای آن به وزارت کار محول شد و پس از تحولاتی به صورت امروزی آن در آمد - بیمه رفاه و تأمین اجتماعی.

۲ - شرکت سهامی بیمه ایران از نیمه دوم دهه ۱۳۳۰ کار اعزام عده قابل ملاحظه ای از کارمندان جوان و مستعد خود را به خارج از کشور جهت آموزش و کارآموزی در رشته بیمه

اکثراً خود بیمه گذاران نمی دانستند که از یکی از دو بیمه نامه استفاده شده است یا از هر دو بیمه نامه - در هر حال مسلماً اگر نرخ بیمه باربری آنقدر بالا نبود که نامعادل (۱) محقق شود چنین معامله غیرقانونی که هم باعث زیان و هم موجب فساد بودند امکان تحقق نمی یافتند و اگر احیاناً در موارد بسیار استثنائی در خارج از کشور (به ترتیبی که گفته شد) بیمه نامه ای صادر می شد موضوع را در بیمه نامه ها منعکس می ساختند و اگر هم به دلایلی به چنین کاری مبادرت نمی کردند فقط بی توجهی و یا عدم اطلاع بیمه گذاران از قانون و اصرار فروشندگان خارجی به بیمه کردن کالاهای فروخته شده در مبدأ بود لا غیر.

اثرات نرخ بالای بیمه در تنزل سطح تخصص در صنعت بیمه

ساده تر این است که این نتیجه را از مثالی بگیریم که در اینجا ذکر می شود:

فرض کنیم در آتلیه عکاسی A دو گروه عکاس مستقل کار می کنند که بعداً I و II متخصص می شوند؛ گروه (I) با دوربین عکاسی دقیق ولی با فیلمهای معمولی (کمتر حساس) و گروه (II) با دوربینی با همان مشخصات ولی با فیلمهای بسیار حساس عکس می گیرند و باز هم فرض بر این است که سطح تخصص و مهارت افراد هر دو گروه در کار عکاسی مشابه و یکسان بوده است؛ بعد از چند سال کار این دو گروه در این آتلیه عکاسی تحقق این نتایج در شرایط عادی کاملاً قابل پیش بینی می باشد:

۱ - سطح مهارت و تخصص گروه (۱) تنزل کرده است و اگر احیاناً عکاسی از این گروه به دلیل ذوق و علاقه شخصی سطح مهارت و تخصص خود را حفظ و یا ارتقاء داده باشد (زیرا با عدم حساسیت فیلم عکاسی لغزشهای کوچک در نتیجه کار تأثیر قابل توجهی ندارد) یا از آن گروه (I)

از تشکیل بیمه مرکزی ایران ۱۳۵۰ الی ملی کردن صنعت بیمه ۱۳۵۹

بیمه مرکزی ایران به موجب قانون تأسیس آن در خرداد ماه ۱۳۵۰ تشکیل و آغاز بکار کرد. برای آشنائی با بیمه مرکزی ایران در اینجا ماده ۱ قانون و همچنین ماده ۵ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه گری را که مربوط است به شرح وظایف این مؤسسه است در اینجا عیناً نقل می کنیم:

ماده ۱ - به منظور تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران و حمایت بیمه گذاران و بیمه شدگان و صاحبان حقوق آنهاو همچنین به منظور اعمال نظارت دولت بر این فعالیتها مؤسسه ای به نام بیمه مرکزی ایران طبق مقررات این قانون به صورت شرکت سهامی تأسیس می گردد.
ماده ۵ -

۱ - تهیه آئیننامه ها و مقرراتی که برای حسن اجرای امر بیمه در ایران لازم باشد با توجه به مفاد این قانون.

۲ - تهیه اطلاعات لازم از فعالیتهای کلیه مؤسسات بیمه که در ایران کار می کنند.

۳ - انجام بیمه های اتکائی اجباری.

۴ - قبول بیمه های اتکائی اختیاری از مؤسسات داخلی یا خارجی.

۵ - واگذاری بیمه های اتکائی مؤسسات داخلی یا خارجی در هر مورد که ضروری باشد.

۶ - اداره صندوق تأمین خسارتهای بدنی و تنظیم آئیننامه های آن موضوع ماده ۱۰ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری در مقابل شخص ثالث مصوب دی ماه ۱۳۴۷.

۷ - ارشاد، هدایت و نظارت بر مؤسسات بیمه و حمایت از آنها در جهت حفظ سلامت بازار بیمه و تنظیم امور نمایندگی و دلالی بیمه و نظارت بر امور بیمه اتکائی و جلوگیری از رقابتهای مکارانه و ناسالم.

آغاز کرد و خوشبختانه اکثریت قریب به اتفاق این جوانان علاقمند و مستعد دوره های تخصصی خود را با موفقیت به پایان رسانده برای انجام خدمت به میهن بازگشتند. هم اینان بودند که امکان تأسیس شرکتهای بیمه خصوصی را به وجود آوردند و بسیاری از آنان در حال حاضر نیز مشغول خدمت می باشند.

۳ - شرکت سهامی بیمه ایران به حق پیشرو در امر سرمایه گذاریهای کلان در صنعت بیمه بود؛ این شرکت برای اولین بار به تأسیس بانک بیمه ایران (بانکی متعلق به صنعت بیمه) اقدام کرد و بعداً نیز به سرمایه گذاری در ایجاد مهمانسراهای بزرگ در مراکز توریستی کشور از جمله اصفهان همت گمارد.

۴ - برای تحرک در رشته بیمه زندگی طرح جانشین کردن واحدهای مسکونی به جای سرمایه بیمه عمر پس انداز به اجرا درآورد ولی متأسفانه در حالی که این طرح بسیار جالب و مهم در حال اجرا بود با تغییر مدیریت شرکت، معوق ماند. مطلب دیگری که در اینجا ذکرش ضروری است تأسیس سندیکای بیمه گران ایران در سال ۱۳۴۲ می باشد.

این سندیکا که وجودش را تصویب نامه ۱۳۱۶ دولت اعلام کرده بود بالاخره بعد از ۲۶ سال در ۱۳۴۲ تأسیس یافت و در مدت فعالیت خود (تا تأسیس بیمه مرکزی ۱۳۵۰) قدمهای مثبتی در ایجاد همکاری بین شرکتهای بیمه برداشت و با همکاری شرکت سهامی بیمه ایران طرح بیمه اجباری مسئولیت مدنی رانندگان.... (شخص ثالث) را تهیه کرد برای تنظیم امور بیمه دست به اقدامات زیادی زد که بعداً از آنها ذکر می به میان خواهد آمد. فقط در اینجا به تذکر این نکته ناگزیریم که پس از تشکیل سندیکای بیمه گران ایران آنها پس از تلاش زیاد شرکتهای بخش خصوصی و اقدامات مثبتی که در کوتاه مدت این سندیکا انجام داده بود.

که صنعت بیمه از آن رنج فراوان دید همچنان که سد راه رشد و توسعه بیمه هم با ایجاد شکاف در همکاری مؤسسات بیمه کشور گردید.

مقطع زمانی دیگر ۱۳۵۹ الی ۱۳۶۲

مطلب زیادی در راستای موضوع این مقاله در این مقطع زمانی نداریم چون از طرفی صنعت بیمه تقریباً فعالیتش متوقف بود و در ثانی هنوز هم به روشنی معلوم نیست که در آن زمان چه گذشته است آنچه از ظاهر امر مشهود است در این دوره ماهیت صنعت داشت به کلی دگرگون می شد؛ شرکت های بیمه خصوصی سابق در هم ادغام شده و سه گروه مختلف را تشکیل داده بودند که فقط وضع یکی از این دو گروه مشخص بود.

ظاهراً بعضی از کارهای غلط و خلاف در گذشته که به بعضی از موارد آن در همین مقاله بدانها اشاراتی شد ملاک تصمیم درباره صنعت شده بود و بیشتر این گرایش در مسئولین امر بیمه وجود داشت که راه اصلاح صنعت و پاک و منزه کردن آن از فساد (نظر در این مورد بیشتر به نمایندگان بیمه و بعضی از مسئولین گذشته آن بود نه کل صنعت بیمه) برگشتن به سال ۱۳۱۴ و منحصر شدن صنعت بیمه به «شرکت سهامی بیمه ایران» و در نهایت یک شرکت بیمه دیگر در کنار آن بود خلاصه مشخصه این دوره از آنچه از ظواهر کار استنباط می شد عبارت بودند از:

۱ - ادغام شرکت های بیمه خصوصی و انحلال تدریجی آنها.

۲ - انحلال و یا ادغام بیمه مرکزی در شرکت سهامی بیمه ایران.

بیمه مرکزی ایران از ۱۳۶۲ تا به امروز

بیمه مرکزی ایران از ۱۳۶۴ به ناگهان تغییر روش داد و با قدم های استوار در تحکیم مبانی بیمه همت گمارد با سعی و کوشش و مجاهدت بسیار در مقابل جریاناتی که برای انحلال مؤسسات باقیمانده از شرکت های بیمه خصوصی

اگر قبل از سال ۱۳۴۲ یعنی قبل از آغاز فعالیت سندیکای بیمه گران ایران اقدام به تأسیس بیمه مرکزی ایران می شد یقیناً این کار با استقبال صنعت بیمه روبرو می شد، چون وجود سازمانی که بتواند امور صنعت بیمه را تنظیم و روابط بین مؤسسات بیمه کشور را روی مبانی درست قرار دهد کاملاً محسوس بود و به همین دلیل علیرغم مخالفت های بعضی از محافل متنفذ در صنعت بالاخره پس از گذشت ۲۶ سال از تصویب نامه اعلام موجودیت سندیکای بیمه گران ایران در سال ۱۳۴۲ این سندیکا (که در واقع همان وظیفه بیمه مرکزی ایران را دارا بود) رسماً تأسیس و شروع به کار کرد و انصافاً گام های مثبتی نیز در این راه برداشت ولی دیگر در سال ۱۳۵۰ آن موجباتی که انگیزه تشکیل سندیکای بیمه گران شد وجود نداشت و سندیکا وظایف خود را به خوبی انجام می داد بنابراین تأسیس بیمه مرکزی ایران در این سال کاملاً غیرمترقبه بود و به همین جهت با استقبال بسیا سرد صنعت مواجه گردید. خاصه اینکه این تازه وارد چیزی جز آنچه از صنعت بیمه (سندیکای بیمه گران - شرکت سهامی بیمه ایران) عاریه گرفته بود به همراه نداشت: با یک نگاه کنجکاوانه به موادی از قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران مخصوصاً مواد ۱ و ۵ که در تشکیل و موضوع و همچنین در شرح وظایف آن است؛ می بینیم که آنچه در موضوع و تشکیل بیمه مرکزی ایران عنوان شده است و همچنین بندهای ۱ و ۲ و ۷ از ماده ۵ قانون که در شرح وظایف و اختیارات آن می باشد همگی از جمله وظایفی می باشند که در نظامنامه اساسی سندیکای بیمه گران ایران آمده است و به ضمیمه بندهای (۳ - ۴ - ۵) در رابطه با امور اجرایی بیمه های اتکائی است که در قلمرو فعالیت شرکت سهامی بیمه ایران و سایر مؤسسات بیمه بوده است؛ پس از لحاظ صنعت بیمه، این مؤسسه جایی در صنعت نداشت و قهراً می بایستی در جای دیگران قرار گیرد که همین امر خود منشاء بروز اختلافاتی شد

۳ - تجدید نظر در تعرفه و نرخ (موضوع و علت اصلی بسیاری از نابسامانیهای گذشته).

۴ - اصلاح شرایط عمومی بیمه نامه ها.

۵ - اولویت دادن به آموزشهای حرفه‌ای تخصصی - بازآموزی کارمندان مؤسسات بیمه.

۶ - همکاری همه جانبه در ایجاد مراکز آموزش عالی بیمه (در سطوح بالای دانشگاهی).

۷ - آشنا کردن مدیران و مسئولین صنایع کشور با امر بیمه با تشکیل کلاسهای ویژه برای آنان.

۸ - وارد کردن کامپیوتر به صنعت بیمه.

۹ - بها دادن به امور تحقیقاتی.

۱۰ - تشویق و کمک به مترجمین کتب فنی بیمه.

۱۱ - انتشار فصلنامه علمی تخصصی بیمه.

۱۲ - برقرار کردن ارتباط با اقشار مختلف جامعه با نظرخواهی‌ها و همه‌پرسی‌ها.

۱۳ - شرکت در سمینارها و کنفرانس‌های جهانی در جهت معرفی صنعت بیمه کشور.

۱۴ - تکمیل کتابخانه با آبونمان در نشریات معتبر جهان.

همانطوری که قبلاً متذکر شدیم در اینجا فقط به ذکر اقداماتی از مؤسسات بیمه اکتفا می‌شود که در ارتباط با موضوع این مقاله باشد در مورد بیمه مرکزی ایران نیز ذکر موارد فوق به همین علت بوده است.

در خاتمه لازم به تذکر می‌داند که آنچه در این مقاله مورد بحث بوده است موضوعی بسیار سنگین و پیچیده می‌باشد که از زوایای مختلف باید مورد بررسی قرار گیرد که آن هم نیاز به کارهای دقیق و مبسوط و اطلاعاتی کامل و همه‌جانبه دارد بنابراین نگارنده با توجه به توان و امکانات خود با موضوع فقط از زوایه و بعد فنی و آن هم به صورت کلی پرداخته است.

امیدوار است که این فتح باب باشد برای ورود صاحب نظران این بحث و بررسی.

سابق وجود داشت با حزم و تدبیر، ایستادگی و آنرا متوقف کرد و آخر الامر تصویب قانون نحوه اداره امور شرکتهای بیمه در سال ۱۳۶۷ که با مجاهدت و کوشش و تدبیر بیمه مرکزی ایران با عنایت دولت و وکلای محترم مجلس شورای اسلامی به ثمر رسید به نگرانیها پایان داده شد و صنعت بیمه بر پایه استوار قانونی قرار گرفت به طوری که اینک چهار شرکت بیمه دولتی:

۱ - شرکت سهامی بیمه ایران

۲ - شرکت سهامی بیمه آسیا

۳ - شرکت سهامی بیمه البرز

۴ - شرکت سهامی بیمه دانا

با همراهی و همگامی بیمه مرکزی ایران مشغول فعالیت در بازار بیمه می‌باشند. امروز که همه مؤسسات بیمه فعال دولتی هستند دیگر سخن گفتن در امر نظارت مبنای کلی آن بی‌مورد است همچنین دیگر کلمه رقابت را که قبلاً با پسوند مکارانه بیشتر می‌شناختم امروز با پسوند دوستانه و دلسوزانه است بنابراین آنچه امروز مطرح است: ارشاد - هدایت و حمایت از مؤسسات بیمه و بیمه‌گذاران است مهمترین دست‌آورد این دوره، بازگشت سکون و آرامش به صنعت است که در گذشته دور و نزدیک که یکی از موانع اصلی در رشد و توسعه صنعت بود اگر چه آغاز این دوره با دشواریها و اختلاف نظرها درباره نحوه اداره مؤسسات بیمه توأم بود ولی به تدریج اوضاع تغییر یافت به طوری که بسیار از عواملی که در این مقاله به عنوان مانع رشد صنعت ذکر شده‌اند به کلی در این دوره تغییر یافته‌اند. در هر حال بیمه مرکزی ایران در جهت ارتقاء صنعت بیمه راه خود را با صلابت طی می‌کند. ماحصل این دوره (که همچنان خوشبختانه ادامه دارد) در ارتباط با موضوع این مقاله اقدامات انجام شده زیر می‌باشد:

۱ - تثبیت وضع مؤسسات بیمه.

۲ - مشخص شدن جایگاه واقعی نمایندگان و دلالتان بیمه در صنعت و تجدید نظر در کارمزدها.